

Riktlinjer för aspirant i specialistutbildningen Sjukdomar hos **nötkreatur** (steg 1)

Allmänt

Specialistutbildningens ramar regleras i *Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om specialistkompetens för veterinärer (SJVFS 2021:25, saknr C25)* med bilagor. Där anges, övergripande, utbildningens innehåll, genomförande och kunskapsmål.

Sveriges Veterinärförbund (SVF) är utbildningsanordnare. Veterinärförbundet utarbetar, inom ramen för det som anges i föreskriften, en *utbildningsplan och specificerade kunskapsmål* för varje specialistprogram. *Utbildningsplan för specialistutbildning i sjukdomar hos nötkreatur* med kunskapsmål och övriga bilagor finns på <https://svf.se/specialistutbildning/steg-1-fr-o-m-2022/notkreatur/utbildningsplan-med-bilagor-notkreatur/> Veterinären ska under utbildningen uppfylla samtliga fastställda utbildningskrav och kunskapsmål som anges i både föreskriften och den specifika utbildningsplanen med dess specifika kunskapsmål.

Inom förbundet ansvarar *Examinations- och styrkommittén för utbildning i sjukdomar hos nötkreatur, steg 1 (ESK-nöt)* för granskning och godkännande av ansökan och alla aktiviteter under utbildningen samt prövning av att aspiranten slutligen uppfyller utbildningsmålen. ESK-nöt genomför också den slutliga examinationen och beslutar om aspirantens resultat är godkänt eller underkänt.

All kommunikation med SVF/ESK ska ske via specialistutbildning@svf.se; för aktuellt telefonnummer se www.svf.se

Aspirant

Veterinär som antagits och genomgår specialistutbildning benämns aspirant.

Du ska, som aspirant, känna väl till vad som står, både i föreskriften (SJVFS 2021:25) och utbildningsplanen inklusive kunskapsmålen samt övriga bilagor (se länkar ovan).

Du är ansvarig för att genomföra din utbildning på ett seriöst och målmedvetet sätt och sträva efter att följa din individuella utbildningsplan. Du ska känna väl till krav, regler och kunskapsmål i utbildningen. Du ska löpande logga dina aktiviteter i loggboken enligt anvisningarna där och stämma av med din huvudhandledare som noterar när aktiviteterna och uppnådda kunskapsmål är godkända. Vissa aktiviteter ska särskilt redovisas (se utbildningsplanen).

Din huvudhandledare ska handleda och stödja dig i utbildningen men du har själv ansvar för att din kompetens utvecklas och att du vartefter uppfyller utbildningens alla krav och kunskapsmål.

Utbildningen

Läs om utbildningen i föreskriften (SJVFS 2021:25) och i *Utbildningsplan för specialistutbildning i sjukdomar hos nötkreatur med specifika kunskapsmål* och övriga bilagor (se länkar ovan).

Här följer kortfattad information.

Specialistutbildningen omfattar delmomenten:

- handledd tjänstgöring
- kompletterande utbildning (kurser och konferenser)
- litteraturstudier inom specialistområdet
- självständigt skriftligt arbete

Den handledda tjänstgöringen ska omfatta minst tre års heltidstjänstgöring inom specialistområdet eller motsvarande tid vid deltidstjänstgöring. Uppehåll på grund av till exempel föräldraledighet ska du anmäla till specialistutbildning@svf.se Du kan genomföra din tjänstgöring vid ett eller flera tjänstgöringsställen.

Utbildningen ska genomföras enligt din individuella utbildningsplan som upprättas i anslutning till ansökan om att få påbörja utbildningen. Du ska under utbildningen uppfylla samtliga fastställda utbildningskrav och specifika kunskapsmål. *Kunskapsmål för utbildningen i sjukdomar hos nötkreatur står lite övergripande i föreskriftens bilaga 3, men framgår framför allt och mer specificerade i utbildningsanordnarens utbildningsplan och dess bilaga 1 "Specifika kunskapsmål för sjukdomar hos nötkreatur" se*

<https://svf.se/specialistutbildning/steg-1-fr-o-m-2022/notkreatur/utbildningsplan-med-bilagor-notkreatur/>

Så tag del av bilaga 1 noggrant. Efter fullgjord utbildning genomförs en slutlig examination.

Två kompetensområden för nötkreatur

Utbildningen i sjukdomar hos nötkreatur omfattar både diagnos och behandling av det individuella djuret, och strategiskt djurhälsoarbete på besättningsnivå. Det kommer därför sannolikt ofta att krävas fler än ETT tjänstgöringsställe för aspiranten, då många tjänstgöringsställen kanske inte har en så bred verksamhet att den möjliggör utbildning med uppnådda kunskapsmål inom båda kompetensområdena. Liksom det kommer att krävas biträdande handledare på de övriga tjänstgöringsställena som kompletterar huvudhandledarens kompetensområde. Se vidare nedan. ESK-nöt kan ge godkännande som handledare, som gäller enbart ett av områdena. Det måste dock i varje aspirants handledargrupp finnas komplett specialistkompetens inom båda områdena.

Huvudhandledare

Veterinär som vill börja specialistutbildningen ska ha vidtalat en huvudhandledare som ska hjälpa till redan vid upprättande av den sökandes individuella utbildningsplan inför ansökan.

Huvudhandledaren har sedan det *yttersta ansvaret för att aspirantens handledning under hela utbildningstiden blir ändamålsenlig* så att du som aspirant får förutsättningar att uppnå alla kunskapsmål - men det är ditt ansvar att använda förutsättningarna på ett optimalt sätt.

Huvudhandledaren bör tjänstgöra där du huvudsakligen genomför din specialistutbildning. En huvudhandledare bör, som regel, inte samtidigt ansvara för fler än två aspiranter.

Huvudhandledaren kan ta hjälp av en eller flera *biträdande handledare* för att handleda dig i vissa områden av utbildningen. Har du flera tjänstgöringsställen SKA det finnas en biträdande handledare på varje övrigt tjänstgöringsställe som kan ansvara för handledningen under din tjänstgöring där. Se vidare under biträdande handledare respektive övrigt tjänstgöringsställe nedan.

Alla handledare ska vara av Jordbruksverket godkända specialister i sjukdomar hos *nötkreatur* eller inneha motsvarande kompetens. Veterinär som vill bli handledare men som *inte är specialist* måste först få sin kompetens bedömd och godkänd av utbildningsanordnaren, se <https://svf.se/specialistutbildning/steg-1-fr-o-m-2022/notkreatur/handledare-utan-specialistkompetens-ansokan/>

Huvudhandledaren är ansvarig för att löpande godkänna *samtliga* moment och uppnådda kunskapsmål som du fört in i loggboken. *Det gäller även de som genomförts och godkänts under handledning av biträdande handledare* Huvudhandledaren ansvarar också ytterst för bedömning av din kompetens under utbildningens gång – och utfärdar det slutliga *intyget om att utbildningen är genomförd och att samtliga kunskapsmål är uppnådda*. Se vidare under loggbok nedan samt loggboksmallen och anvisningar till den.

Biträdande handledare

En biträdande handledare har ett visst övergripande handledaransvar till skillnad från veterinär som kanske i den dagliga tjänstgöringen ger dig handledning/kliniska instruktioner i enstaka moment.

Moment/kunskapsmål som aspiranten uppfyllt under handledning av en *biträdande handledare* ska godkännas av henne/honom genom notering om detta *i loggboken men ska därefter även godkännas av huvudhandledaren genom motsvarande notering*. Se vidare under Loggbok nedan.

En biträdande handledare på ett övrigt tjänstgöringsställe ska också bedöma aspirantens kompetens under tiden där. Efter genomförd tjänstgöring bör den biträdande handledaren, på ett samlat sätt, meddela huvudhandledaren omdöme och vad aspiranten uppnått så det blir korrekt, för huvudhandledarens slutliga intygande senare.

Den biträdande handledaren ska känna väl till innehållet både i utbildningsplanen och de specifika kunskapsmålen för specialistprogrammet, och i aspirantens individuella utbildningsplan.

Introduktion

Då du börjar din utbildning ska tjänstgöringen inledas med att huvudhandledaren har en introduktion där ni gemensamt går igenom din individuella utbildningsplan och huvudhandledaren informerar på arbetsplatsen om att du är aspirant. Är det ett nytt tjänstgöringsställe ska du även introduceras till dess verksamhet och presenteras för personalen. I introduktionen av verksamheten bör även chefsveterinär och/eller den person som har huvudansvaret för den kliniska verksamheten vara med.

Om du har flera tjänstgöringsställen ska den biträdande handledaren på respektive ställe hålla en liknande introduktion.

Individuell utbildningsplan

Du ska regelbundet stämma av dina aktiviteter i utbildningen med din individuella utbildningsplan *som du och huvudhandledaren tog fram innan du började utbildningen* - för att se hur du ligger till i förhållande till planen. Du och huvudhandledaren ansvarar för att tillsammans, två gånger per år, göra en *uppföljning* av planen och vid behov *revidera den*.

Vid större förändringar såsom byte av tjänstgöringsställe eller handledare måste en ansökan om det skickas till utbildningsanordnaren och ändringen ska godkännas av ESK-nöt se särskilda regler på <https://svf.se/specialistutbildning/steg-1-gemensamma-dokument-och-riktlinjer/byte-av-utbildningsplats-och-eller-handledare-steg-1/> Den reviderade versionen av den individuella utbildningsplanen ska bifogas.

Stäm av så att din eventuella biträdande handledare känner väl till både utbildningsplanen med bilagor och din individuella utbildningsplan, särskilt de delar som hon/han har ansvar för – och i dessa delar även medverkar i uppföljning och förmedlar eventuella avvikelser från planen till huvudhandledaren.

Ett eller flera tjänstgöringsställen

Du ska ha ett huvudsakligt tjänstgöringsställe, som regel det där du och huvudhandledaren har era ordinarie anställningar. Om du inte kan uppnå alla kunskapsmål där behöver du vara på ett annat (övrigt) tjänstgöringsställe som har en verksamhet som möjliggör att du uppnår dem där. Det kan gälla bara vissa kunskapsmål eller i andra fall kanske kompetensen inom nästan ett helt område, exempelvis strategiskt djurhälsoarbete på besättningsnivå .

På ett övrigt tjänstgöringsställe där huvudhandledaren *inte* finns ska du ha en biträdande handledare (utses av huvudhandledaren) som kan vara det dagliga handledarstödet under den tiden. Du för även där löpande in alla aktiviteter i loggboken och har avstämningar med den biträdande handledaren så denne får godkänna de genomförda aktiviteterna vartefter (se vidare nedan om loggbok). I samband med att tjänstgöringen vid det övriga tjänstgöringsstället är avslutad bör den biträdande handledaren där göra en samlad kompetensbedömning (se nedan).

Ska du vara på det övriga tjänstgöringsstället kortare tid bara för att uppnå enstaka kunskapsmål behövs kanske inte en formell biträdande handledare där. Du ska dock ha en veterinär kontaktperson där som ska vara vidtalad av huvudhandledaren.

Kurser och litteraturstudier

Du ska genomgå fortbildning (kurser, kongresser, litteraturstudier m.m.) som planerats i din individuella utbildningsplan. *Regler för denna kompletterande utbildning finns i utbildningsplanen för specialistprogrammet så läs den noga.*

Det är viktigt att fortbildningen till innehåll och bredd, är så ändamålsenlig som möjligt för din utbildning. Revidera planen om ni behöver ändra något.

Du ska inför handledare redovisa innehållet efter genomförda fortbildningsaktiviteter och det ska loggas på särskild flik i loggboken.

Kurser

Samtliga kurser ska godkännas av ESK för att få tillgodoräknas i specialistutbildningen. Deltagande i konferenser, kongresser, symposier och liknande kan få räknas som kurs efter individuell bedömning av ESK-nöt.

Läs i utbildningsplanen om reglerna och grundkraven på en kurs, antal kurser som krävs, obligatoriska kurser etc. Det finns ytterligare information om kurser på <https://svf.se/specialistutbildning/godkannande-av-kurs/>

Kom ihåg att du, utöver kurser inom specialistområdet, också ska gå en kurs i vetenskapligt skrivsätt för att underlätta det skriftliga arbetet (se nedan). Så, du bör gå den tidigt i utbildningen innan du har börjat det arbetet.

Litteratur

Du behöver läsa vetenskaplig litteratur, facklitteratur och facktidskrifter, inom specialistområdet.

Grunden i studierna ska vara vetenskapligt baserade böcker inom de olika ämnesområdena kompletterat med vetenskapliga tidskrifter. Du bör i början av utbildningen, i samråd med handledaren, bestämma vilka böcker som ska vara grund inom diagnos och behandling av det individuella djuret, i medicin respektive kirurgi och underområden – samt inom strategiskt djurhälsoarbete på besättningsnivå. ESK-nöt har sammanställt en lista på lämplig litteratur - se <https://www.svf.se/specialistutbildning/steg-1-fr-o-m-2022/notkreatur/litteraturlista>

Du ska på ett genomtänkt och systematiskt sätt lägga in studier av textböcker inom alla de olika ämnesområdena för att få en bra bredd på din kunskap och täcka in alla ämnen för att undvika kunskapsluckor. Börja inläsningen redan från början av utbildningen så det inte blir för mycket att läsa i slutet, inför examinationen. Fördela studierna över åren med vilka fokusområden du ska ha respektive år så du ser hur du ligger till och att allt hinns med. Se även anvisningar till den individuella utbildningsplanen.

Inläsning i samband med deltagande i "journal clubs" och i förberedelse för olika presentationer är ett bra komplement till den systematiska inläsningen. Den typen av inläsning blir dock kopplad till specifika fall eller områden och är alltså ganska smal.

Det är bra att träna på muntliga presentationer både i små och större sammanhang, som klinikmöten och ronder eller så småningom kanske ett vetenskapligt möte. Stäm av möjligheterna till detta med din huvudhandledare.

Självständigt skriftligt arbete

Du ska göra ett individuellt skriftligt arbete som ska redovisas och godkännas av ESK-nöt innan du får gå upp i examination. Det bör finnas vissa hållpunkter för arbetet redan i din individuella utbildningsplan. Det är viktigt att börja arbetet i tid så det inte blir övermäktigt i slutet av utbildningen. Du bör innan du påbörjar arbetet ha gått den obligatoriska kursen i vetenskapligt skrivsätt så du har nytta av den under arbetets gång.

Du ska göra det skriftliga arbetet själv men kan få stöd av din/dina handledare vid val av ämne och vid utformandet av arbetet.

Det skriftliga arbetet ska vara en självständigt utförd undersökning, fallbeskrivningar inklusive diskussion eller litteraturstudie inom specialistområdet – utfört efter det att du fått veterinärlegitimation. Det ska vara skrivet på svenska eller engelska. Arbetet ska vara av sådan kvalitet att det kan publiceras i en tidskrift med vetenskapligt granskade artiklar, till exempel Svensk Veterinärtidning. För fullständig information, se utbildningsplanen.

Det individuella arbetet kan även utgöras av en vetenskaplig artikel inom specialistområdet som du är huvudförfattare till och som redan accepterats för publicering i en internationell "peer reviewed" tidskrift. Har du gjort en sådan kan du alltså få tillgodoräkna dig den som skriftligt arbete, efter godkännande av ESK-nöt. Se vidare regler för det på <https://www.svf.se/specialistutbildning/regler-for-tillgodoraknande/>

Rådgör med din huvudhandledare om vilken typ av skriftligt arbete du ska göra och lämpligt ämne. Läs noga anvisningarna för **hur arbetet ska skrivas** innan du ens påbörjar det, se "Vägledningen för det skriftliga arbetet" på <https://svf.se/specialistutbildning/steg-1-gemensamma-dokument-och-riktlinjer/vagledning-skriftligt-arbete-steg-1/>

Lägg upp en tidsplan för de olika stegen i arbetet. Det kan gälla exempelvis insamling av information/data, sammanställning, bearbetning och inläsning av vetenskaplig litteratur inom ämnesområdet - innan själva skrivandet kan börja. Bestäm ungefär när du ska ha ett första manuskript klart och när du ska lämna det till huvudhandledaren för godkännande. Planera in tid för språkgranskning. Kontrollera när du behöver ha arbetet helt färdigt för att lämna in till ESK-nöt för att ha möjlighet att gå upp i examination det år du planerat. Observera att det måste vara inlämnat i början av året innan det år du vill gå upp i examination. Aktuella uppgifter för sista inlämningsdag för skriftligt arbete finns på <https://svf.se/specialistutbildning/tidsschema-infor-examinationer-steg-1-steg-2/>

Arbetet ska vara språkgranskat och huvudhandledaren ska, för sin del, ha godkänt arbetet innan du lämnar in det till ESK-nöt för bedömning. Angående språkgranskning, se "Vägledningen för det skriftliga arbetet", enligt länk ovan.

Arbetet skall skrivas och redigeras utifrån ett vetenskapligt språk och förhållningssätt. Då har du nytta av den obligatoriska kursen i vetenskapligt skrivsätt. Förklaringar och råd om det finns också i "Vägledningen för det skriftliga arbetet" (se ovan).

Utvärdering och kunskapsbedömningar

Både huvudhandledare och biträdande handledare ska bedöma och bilda sig en allmän uppfattning om aspirantens förmåga och lämplighet när det gäller såväl klinisk färdighet som relationen till djurägarna. Kliniska utvärderingar och kunskapsbedömningar ska göras regelbundet.

Loggbok – loggning och godkännande

Läs noggrant utbildningsplanen och *Anvisningar för loggbok* – se <https://svf.se/specialistutbildning/steg-1-fr-o-m-2022/notkreatur/utbildningsplan-med-bilagor-notkreatur/>

Utbildningen ska dokumenteras i en loggbok. Utbildningsanordnaren har gjort en **loggboksmall där de specifika kunskapsmålen lagts in**, för att underlätta för dig att notera

genomförda aktiviteter och dig och huvudhandledare att löpande ha kontroll på att du uppfyller kraven. Där finns också anvisade kolumner för handledarnas notering om godkänt.

Du är ansvarig för att vartefter notera (logga) dina genomförda moment och uppnådda kunskapsmål i loggboken enligt anvisningarna och de ska löpande godkännas av huvudhandledaren. Ni har gemensamt ansvar för att, löpande, genomföra avstämningar av det som är loggat.

På ett övrigt tjänstgöringsställe där *inte* huvudhandledaren finns gör du löpande avstämningar av loggboken med den biträdande handledaren där som noterar sitt godkännande av respektive moment etc. i loggboken. Detta följer du sedan upp med avstämning med huvudhandledaren för även dennes godkännande.

Huvudhandledaren är ansvarig för att löpande godkänna *samtliga* enskilda moment, kunskapsmål och delmoment i specialistutbildningen som aspiranten genomfört *även om de dessförinnan har noterats som godkända av en biträdande handledare*.

Den biträdande handledarens notering är dock viktig som underlag för huvudhandledarens godkännande och ansvar att slutligt intyga alla uppnådda kunskapsmål.

Enstaka moment som i den dagliga tjänstgöringen direkt handletts av annan veterinär godkänns av huvudhandledaren efter avstämning med den som handlett, att du behärskar momentet.

Huvudhandledaren bör utföra stickprov där journaler kontrolleras med fokus på utredningsgång, behandling och journalföring/dokumentation.

Då utbildningen är genomförd ska *huvudhandledaren underteckna ett intyg om att loggboken är komplett ifylld och att samtliga moment, kunskapsmål och utbildningskrav är uppfyllda*. Mall för det finns på en flik i loggboken. Det är därför viktigt att det finns komplett specificerad dokumentation som gjorts löpande i loggboken, enligt ovan, under hela utbildningens gång. Loggboken i sin helhet skickas inte rutinmässigt in till utbildningsanordnaren men ska på anmodan kunna uppvisas.

Inför examination

Hela utbildningen ska vara komplett genomförd med godkänt resultat innan du kan ansöka om att få gå upp i examination. ESK-nöt ska bedöma och godkänna att utbildningen är fullgjord.

Då måste även ditt skriftliga arbete vara godkänt av ESK. Var observant på när arbetet måste vara inlämnat för att det ska finnas möjlighet att hinna få det bedömt och godkänt inför examination den tid du har planerat. Information inför ansökan om att få gå upp i examination med *aktuella uppgifter* för sista inlämningsdag för skriftligt arbete och sista anmälningsdag för examination finns på <https://svf.se/specialistutbildning/tidsschema-infor-examinationer-steg-1-steg-2/>

Dina genomförda kurser och kurssammansättningen ska också var godkända av ESK. Du ska skicka in intyg på samtliga kurser tillsammans med en kurssammanställning, se <https://svf.se/specialistutbildning/steg-1-fr-o-m-2022/notkreatur/kurssammanstallning/> till specialistutbildning@svf.se för den bedömningen. Kursintyg och kurssammanställningen kan

du skicka in så snart du har genomfört alla kurser – och senast innan du ansöker om examination.

Så innan du kan anmäla dig till examination ska du ha skickat in – och hunnit får godkänt av ESK följande:

- Skriftligt arbete.
- Samtliga kursintyg samt kursammanställning.
- Tjänstgöringsintyg från din arbetsgivare som visar att du har uppnått den handledda tjänstgöringstid som krävs. Har du haft flera arbetsgivare under tjänstgöringstiden behövs intyg från var och en av dem.
Av varje intyg ska framgå: Ditt namn och personnummer, arbetsplats, tidsperiod(er) för din anställning där, tjänstgöringsgrad under respektive tidsperiod samt tjänstledigheter.
- Slutintyg från huvudhandledaren.

Alla handlingar ska skickas till utbildningsanordnaren, specialistutbildning@svf.se

Examination

Den slutliga examinationen genomförs av ESK-nöt och anordnas som regel en gång per år. Vid examinationen prövas dina kunskaper och färdigheter gentemot de fastställda utbildningskraven och specificerade kunskapsmålen, och bygger alltså på kunskaper som du inhämtat under alla delar av utbildningen inklusive litteraturstudierna. Examinationen består av en skriftlig och en muntlig del. Information om examinationsförfarandet finns på <https://svf.se/specialistutbildning/steg-1-gemensamma-dokument-och-riktlinjer/riktlinjer-examination/>

Efter godkänd examination får du ett examensbevis av utbildningsanordnaren som ska bifogas då du ansöker om godkännande som specialist, vilket görs via en e-tjänst hos Jordbruksverket. Närmare instruktion för hur man ansöker finns på Jordbruksverkets webbplats <https://jordbruksverket.se> Det är först när du har fått det skriftliga godkännandet av Jordbruksverket som du får kalla dig för specialist.

Examination skall ske senast tio år efter påbörjad utbildning. Vid särskilda skäl såsom föräldraledighet samt längre tids sjukskrivning kan perioden förlängas med motsvarande tid efter enskild bedömning av utbildningsanordnaren.
